

Οι εσωτερικές εξελίξεις

Ως έτος εναλλαγής των δύο μεγάλων κομμάτων στην κυβέρνηση, αλλά και ευρύτερης -αν και όχι καθολικής- αλλαγής του πολιτικού σκηνικού και των προσώπων μπορεί να χαρακτηριστεί το παρελθόν πλέον 1993.

Τα νέα πρόσωπα (σε νέους ρόλους) της πολιτικής σκηνής είναι ο Μιλτιάδης Εβερτ, ο Αντώνης Σαμαράς, ο Νίκος Κωνσταντόπουλος και από πλευράς τυπικής ο πρόεδρος της νέας Βουλής Απ. Κακλαμώνης. Ωστόσο, πρωταγωνιστές κατά το μεγαλύτερο μέρος

Του ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

του 1993 υπήρξαν ο Κ. Μητσοτάκης και ο Α. Παπανδρέου, ενώ ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής έμεινε -όχι μόνο θεσμικά, αλλά και ουσιαστικά- υπεράνω όλων διατυπώνοντας παραινήσεις προς τους Έλληνες και εκφράζοντας, σιβυλλικά, τις ανησυχίες του για την πορεία του τόπου.

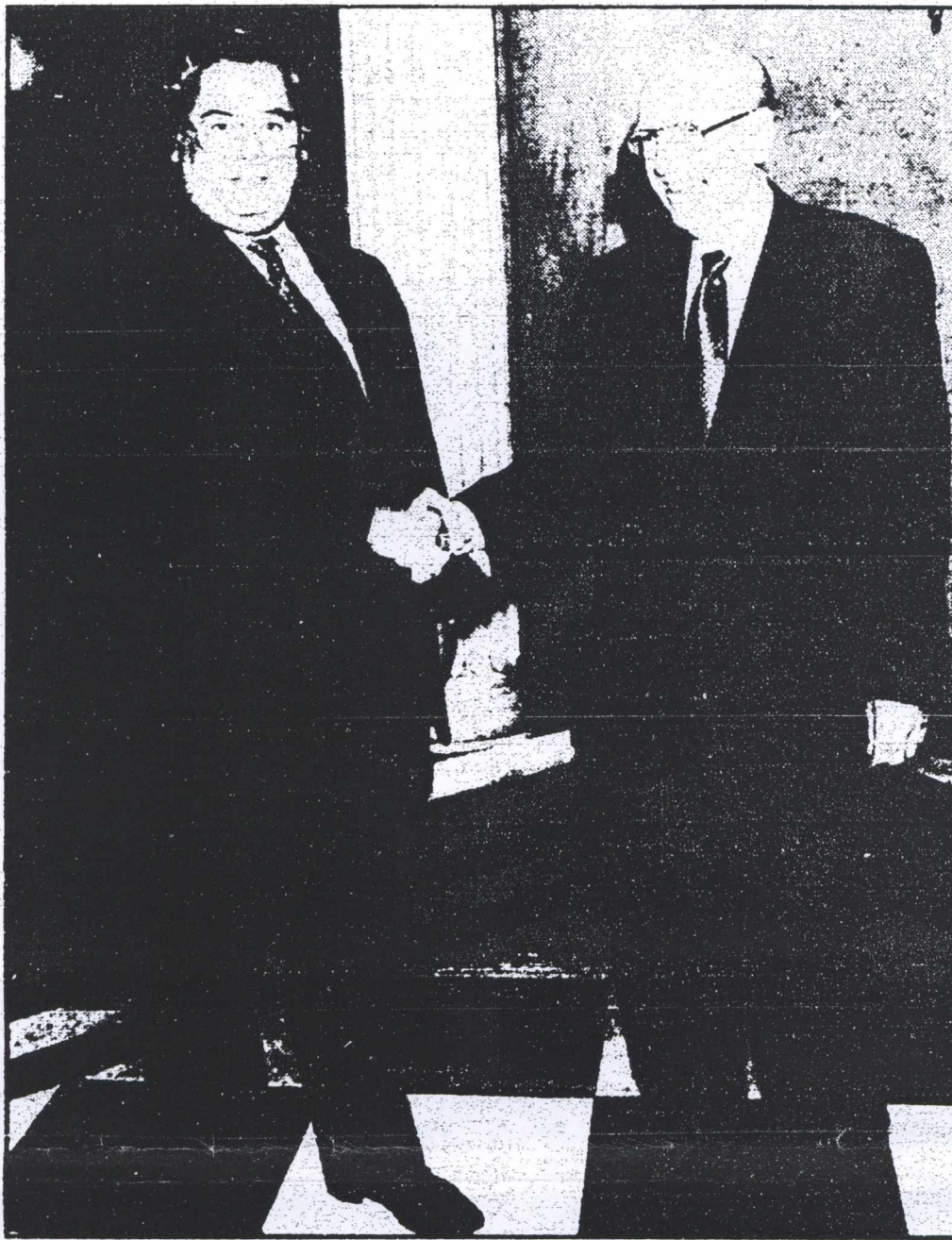
Οι κερδισμένοι του 1993 είναι: ο Α. Παπανδρέου, γιατί σε πείσμα των «προβλέψεων» του 1989, επανήλθε στην πρωθυπουργία. Ο Μιλτιάδης Εβερτ, γιατί, διαψεύδοντας εκείνους που κατά τους πρώτους μήνες του 1993 αμφισβητούσαν την αποτελεσματικότητα των τακτικών του κινήσεων, εξελέγη πανηγυρικά πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας, χάρη και στη στρατηγική που είχε χαράξει. Ο Αντώνης Σαμαράς, γιατί κατάφερε να μετατρέψει το εγχείρημά του σε κοινοβουλευτική δύναμη. Ο Νίκος Κωνσταντόπουλος, γιατί σε αυτόν εμπιστεύθηκε ο Συνασπισμός το δύσκολο έργο της ανασύνταξής του.

Βεβαίως, το 1993 σηματοδεύτηκε από την ήττα και την προαναγγελθείσα παραίτηση του Κ. Μητσοτάκη, ο οποίος παραμένει ο παλαιότερος των κοινοβουλευτικών, ενώ ο Γ. Ράλλης αποχώρησε πριν από τη λήξη της θητείας της προηγούμενης Βουλής με μια υπερκομματικού χαρακτήρα τοποθέτηση στα καίρια πολιτικά θέματα.

Εκτός όμως από τα πρόσωπα ή μάλλον σε σχέση και με τα πρόσωπα, υπήρξαν τα θέματα που αυτά προκάλεσαν ή απλώς χειρίστηκαν.

Στο καθαρά εσωτερικό πεδίο, τα σημαντικότερα θέματα, εκτός από τις εκλογές, ήταν:

● **Η νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ.** Η εκπλήξη που προκάλεσε το μέγεθος της εκλογικής νίκης του ΠΑΣΟΚ γρήγορα έδωσε τη θέση της στην απορία για τη λειτουργία της νέας κυβέρνησης, όπως αυτή εκφράστηκε με τις δημοσιοποιούμενες διαφωνίες για την εισοδηματική πολιτική, την αρνητική εσωκυβερνητική θέση έναντι των δηλώσεων Πάγκαλου για τη Γερμανία, την υποχώρηση στις α-

Ο Μιλτιάδης Εβερτ και ο Ανδρέας Παπανδρέου βγαίνουν κερδισμένοι από το 1993. Ο ένας έγινε αρχηγός της παρατάξεώς του και ο άλλος επανήλθε στην πρωθυπουργία.

παιτήσεις του Ν. Αθανασόπουλου για μεταχείριση παρόμοια με εκείνην που επιφυλάχθηκε στον Δ. Τσοβόλα και τέλος την προχειρότητα με την οποία αντιμετωπίστηκε και από τη νέα κυβέρνηση το πρόβλημα των λεωφορείων.

● **Η αλλαγή ηγεσίας στη Νέα Δημοκρατία.** Η εκλογική ήττα κόστισε στον Κ. Μητσοτάκη και την προεδρία του κόμματος, του οποίου ηγήθηκε επί εννέα έτη. Η ανάρτηση του Μ. Εβερτ στην αρχηγία συνδέθηκε ήδη από τον πρώτο λόγο του με την πρόθεσή του να προσδώσει στο κόμμα του το χαρακτηριστικό κινήματος ανορθώσεως και εκσυγχρονισμού. Η πολιτική, που προδιαγράφει, βασίζεται στην ανάπτυξη και κοινωνική δικαιοσύνη. Ο νέος αρχηγός «ξάφνιασε» με την πολιτική ήπιας αντιπολίτευσης που εγκαινίασε έναντι της κυβέρνησης Παπανδρέου, αλλά γρήγορα έδειξε ότι δεν διστάζει να σκληρύνει τη στάση του, όταν η κυβέρνηση δεν είναι σε θέση ν' ανταποκριθεί, κάνοντας ανάλογες «θυσίες», στη δημιουργία ενός κλίματος συναίνεσης που θα βοηθούσε στην καλύτερη αντιμετώπιση των εθνικών θεμάτων και των προβλημάτων της οικονομίας.

Το 1994 θα είναι μια -εξ αντικει-

μένου- δύσκολη χρονιά για τη Νέα Δημοκρατία, καθώς η κυβέρνηση θα αξιοποιεί στο έπακρο την «αίγλη» που θα της χαρίσει η άσκηση της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενώ, από την άλλη πλευρά, ο «χαλαρός» χαρακτήρας της ψήφου κατά τις ευρωεκλογές είναι δυνατόν να προσδώσει οφέλη στην «Πολιτική Ανοιξη».

● **Η συγκρότηση της «Πολιτικής Ανοιξης».** Όταν ο Αντώνης Σαμαράς προχώρησε στη δημιουργία του νέου κόμματος, οι πρώτες εκτιμήσεις του προσέδιδαν μία μελλοντική εκλογική δύναμη που έφθανε το 10%. Η ανατροπή της κυβέρνησης Μητσοτάκη έφερε πιο κοντά το χρονικό σημείο δοκιμής των αρχικών εκτιμήσεων. Η «Πολιτική Ανοιξη» δεν είχε, τελικά, τη δύναμη που της απεδίδετο αλλά κατάφερε να εξασφαλίσει τη συμμετοχή της στη νέα Βουλή.

● **Η φθορά του Συνασπισμού.** Οι εσωτερικές έριδες των διαφορετικής κομματικής προέλευσης στελεχών του Συνασπισμού, η ωρίμανση των πολικών του αδιεξόδων και ο εκλογικός νόμος κατέστησαν αδύνατη την παρουσία του Συνασπισμού στη Βουλή παρά τη δυσανάλογη προς τη δύναμή του προβολή των προσώ-

πων του από τα μέσα ενημέρωσης. Η εκλογή του Νίκου Κωνσταντόπουλου στην ηγεσία του σηματοδοτεί την προσπάθεια ενός νέου ξεκινήματος με μεγάλες πιθανότητες επιτυχίας των δυνάμεών του στις ευρωεκλογές και τις δημοτικές εκλογές.

● **Η «αντίσταση» του ΚΚΕ.** Στα 75 του χρόνια, το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας, αν και έπεσε στα χαμηλότερα ποσοστά της ιστορίας του, κατάφερε να σταθεί στη λαίλαπα που έπληξε την Αριστερά και να παραμείνει στο Κοινοβούλιο, χωρίς όμως αυτή τη φορά με τον Χαρίλαο Φλωράκη αλλά με τ. Λέκα Παπαρήγα.

● **Τα σκάνδαλα.** Το θέμα των υποκλοπών και η πώληση της ΑΓΕΤ απασχόλησαν τις δικαστικές αρχές και τα κόμματα, καθώς ο Τύπος δεν δίστασε να ερευνήσει και να αποκαλύψει όσα παράνομα ή τουλάχιστον μη κανονικά διεπράχθησαν γύρω από αυτά τα δύο θέματα.

Το «τοπίο» έχει αρχίσει να ξεκαθαρίζει σε ό,τι αφορά στις υποκλοπές τηλεφωνικών συνδιαλέξεων. Η διερεύνηση των ευθυνών -τουλάχιστον με τα έως τώρα δημοσιευθέντα στοιχεία- οδηγεί στο άμεσο πολιτικό περιβάλλον του απελθόντος πρωθυπουργού, ενώ η Νέα Δημοκρατία διά του προέδρου της κατέστησε σαφές ότι θα αντιδράσει σε οποιαδήποτε απόπειρα πολιτικής εκμετάλλευσης του θέματος, το οποίο κατά τα φαινόμενα θα απασχολήσει εντόνως την ειδησεογραφία και κατά το 1994.

Το αυτό θα συμβεί και με την υπέθεση της αγοράς της ΑΓΕΤ από την «Καλτσεστρουότσι», μια εταιρία η οποία βρέθηκε και εν τω μέσω της δίνης των σκανδάλων στην Ιταλία. Οι δραστηριότητες και οι μεθοδεύσεις του Λορέντζο Πανταβόλτα στην Ελλάδα και την Ιταλία αποτέλεσαν κατά το περασμένο έτος έναν από τα μεγάλα θέματα του ελληνικού και σε ένα βαθμό και του ιταλικού Τύπου.

Τελικά, ο ίδιος αποκάλυψε ενώπιον ιταλικού δικαστηρίου την υπαρξη «μαύρου ταμείου», για δωροδοκίες που θα διευκόλυναν την προώθηση της πώλησης της ΑΓΕΤ. Δεν απεκαλύφθη ωστόσο ακόμη ποια πρόσωπα ωφελήθηκαν από τα «γενναία δοσίματα» του «μαύρου ταμείου». Ίσως αυτό να συμβεί εντός του 1994.

Τέλος, ένα σκάνδαλο ή μάλλον η απόληξη ενός σκανδάλου, που είχε συνταράξει την ελληνική πολιτική ζωή, «κύλησε», κατά τη διάρκεια του 1993 μέσα από τα μονόστηλα του Τύπου. Το σκάνδαλο ήταν το αποκληθέν «σκάνδαλο Κοσκωτά» και η μη εισέτι ολοκληρωθείσα απόληξή του είναι η δίκη του πρωταγωνιστή του...

Και έτσι, πέρασε ο χρόνος.